

PREDICTORI AI TULBURĂRILOR COGNITIVE ÎN EPILEPSIA FARMACOREZISTENTĂ

 Doțen Natalia^{1,2}, Dragan Diana^{1,2}

1 Centrul Național de Epileptologie

2 Laboratorul de Neurobiologie și Genetică Medicală, USMF ”Nicolae Testemițanu”

Introducere

Tulburările cognitive sunt frecvente la pacienții cu epilepsie farmacorezistentă (Elger și col., 2004). Deteriorarea cognitivă determină o calitate a vieții redusă, o disfuncție psihosocială importantă și un nivel crescut de mortalitate (Gavrilovic și col., 2019). Studiile anterioare, au demonstrat că există mai mulți factori, ce afectează funcția cognitivă la pacienții cu epilepsie: mecanismele neurobiologice ale epilepsiei, tratamentul antiepileptic, comorbiditățile, leziunile structurale cerebrale și capacități individuale de rezervă.

Cuvinte cheie: tulburări cognitive, epilepsie farmacorezistentă, predictorii.

Scopul studiului este identificarea factoriilor predictori ai tulburărilor cognitive la pacienții adulți cu epilepsie farmacorezistentă.

Materiale și metode

În studiu au fost incluși 51 de pacienți cu epilepsie farmacorezistentă, din cadrul Centrului Național de Epileptologie, Chișinău, R. Moldova. Toți pacienții au fost evaluați clinico - electro - neuroimagic, inclusiv, neuropsihologic, prin scala de evaluare cognitivă din Montreal (MoCA), iar afectiv prin scala de anxietate Hamilton și depresie Beck.

Rezultate

Epilepsia farmacorezistentă este asociată în 76,47% din cazuri (Fig.1) cu tulburări cognitive ușoare sau moderate (test MoCA, 19,91±4,03 puncte). Din acest motiv, doar 20,5% obțin studii superioare, comparativ cu 53,84%, cei fără tulburări cognitive. La 1/3 dintre pacienți nu au fost identificate leziuni structurale cerebrale la IRM, însă prezintă tulburări cognitive accentuate (17,71 [CI 95%: 16,05 -19,37]; p=0,05) (Tab.1).

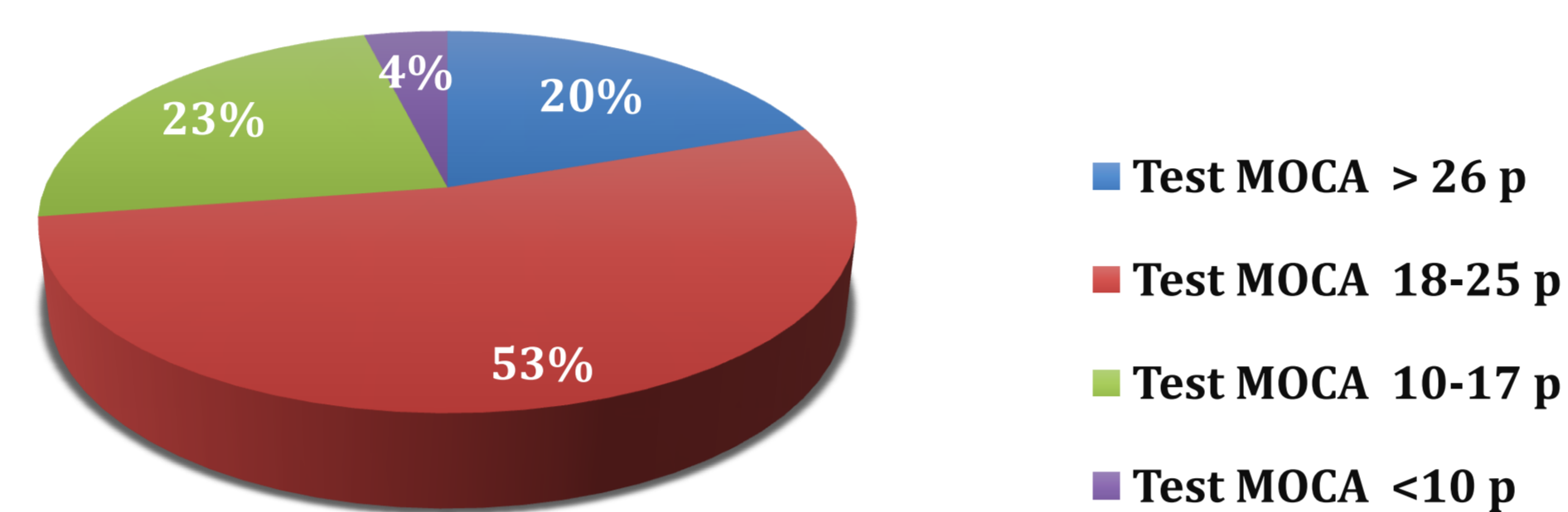

Figura 1. Distribuția tulburărilor cognitive dependent de rezultatul testului MoCA.

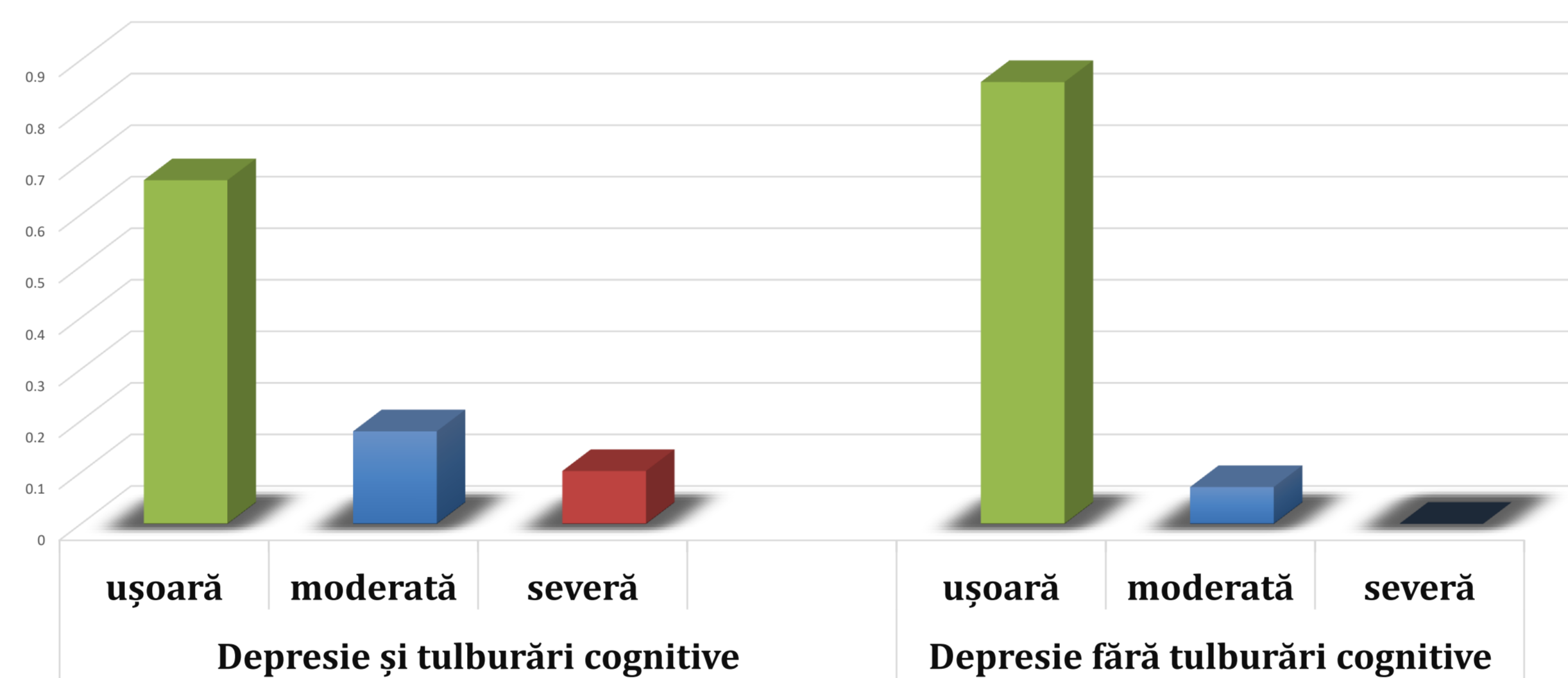

Figura 2. Nivelul de depresie la pacienții cu și fără tulburări cognitive.

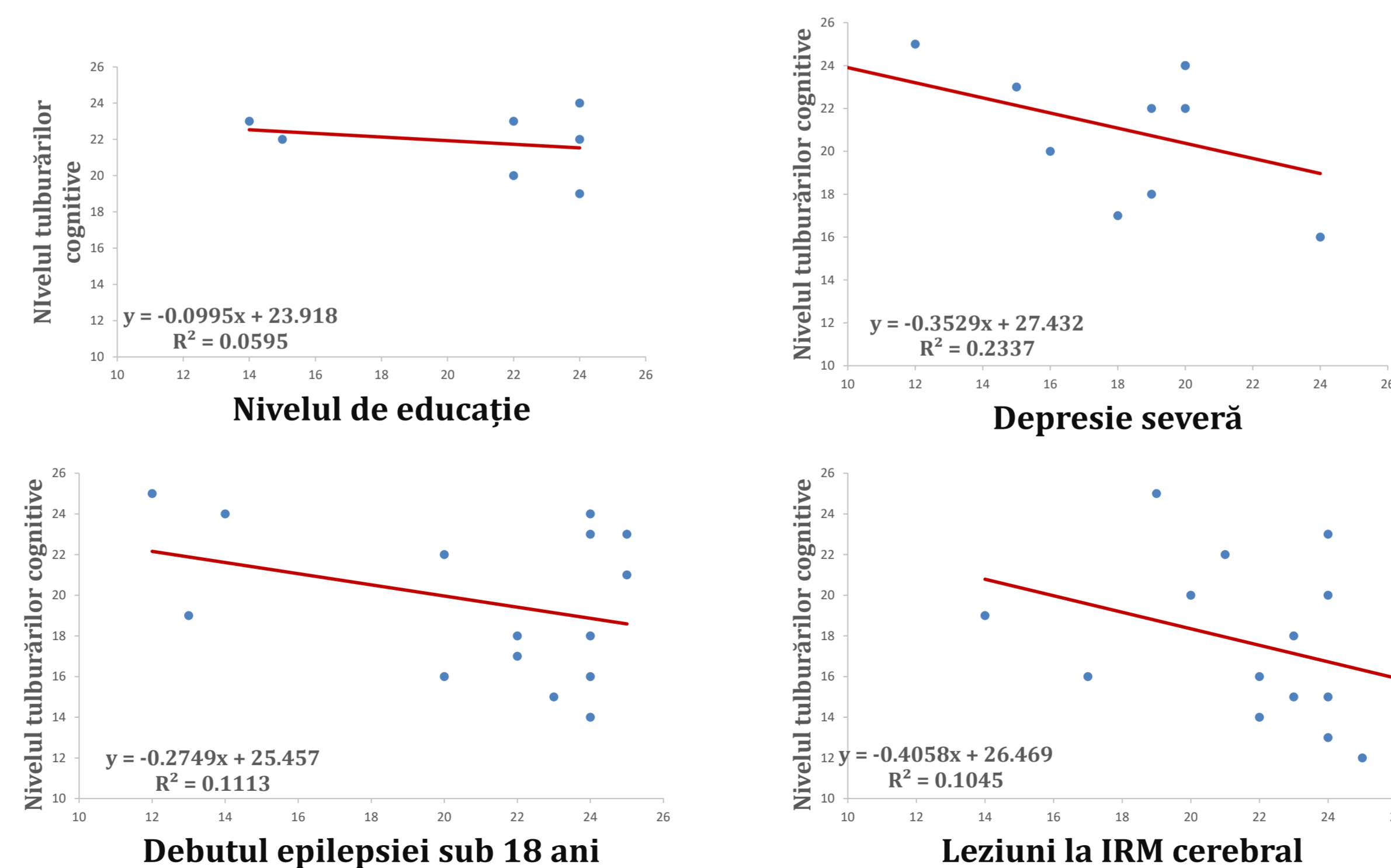

Figura 3. Regresia liniară, ce analizează corelația dintre predictorii și tulburările cognitive la pacienții cu epilepsie farmacorezistentă.

Variabile	Test MoCA	Valorea p	
Nivelul de educație	studii medii	19,95±4,22	p=0.05
	studii superioare	21,85±1,77	
Durata epilepsiei	<10 ani	19,83±5,74	p=0.08
	>10 ani	19,84±3,98	
Debutul epilepsiei	< 18 ani	19,04±3,93	p=0.08
	> 18 ani	21,06±4,46	
Anxietate	ușoară	18,7±4,64	p<0,01
	severă	18,3±4,54	
Depresie	moderată	21,64±3,08	p<0,01
	severă	17,45±4,20	
IRM cerebral	fără modificări structurale	17,71±3,93	p=0,05
	cu modificări structurale	20,27±3,96	
EEG	fără descărcări interictale	19,88±4,15	p=0,1
	cu descărcări interictale	19,38±4,27	
Antiepileptice	<4	19,91±4,51	p=0,1
	>4	18,2±3,76	

Tabel 1. Predictorii tulburărilor cognitive la pacienții cu epilepsie farmacorezistentă

Depresia moderată și severă, prezentă la 28,2% din cazuri (Fig.2) au o influență marcată asupra funcției cognitive cu scăderea ei dramatică (17,45 [95% CI: 15,06 -19,84]; p<0.01). De asemenea, debutul epilepsiei în copilărie și politerapia antiepileptică (≥ 4) influențează negativ asupra funcției cognitive (Fig.3). În cazul epilepsiei farmacorezistente, prezența sau absența descărcărilor epileptiforme interictale și durata epilepsiei nu influențează nivelul tulburărilor cognitive.

Concluzii

Nivelul de educație, politerapia antiepileptică cu mai mult de 4 medicamente, depresia și absența leziuni structurale cerebrale sunt factori predictivi ai afectării cognitive la pacienții cu epilepsie farmacorezistentă.

Bibliografie

- Elger CE, Helmstaedter C, Kurthen M. Chronic epilepsy and cognition. *Lancet Neurol.* 2004; 3(11):663–672. [https://doi.org/10.1016/S1474-4422\(04\)00906-8](https://doi.org/10.1016/S1474-4422(04)00906-8).
- Gavrilovic A, Toncevic G, Boskovic Matic T, Vesic K, Zivojinovic J, Gavrilovic J. Impact of epilepsy duration, seizure control and EEG abnormalities on cognitive impairment in drug-resistant epilepsy patients. *Acta Neurol Belg.* 2019;119(3):403-410. doi: 10.1007/s13760-019-01090-x.